

Φ. ΜΠΑΡΥ: „ΤΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ ΤΗΣ ΓΡΗΟΥΛΑΣ”
Π. ΖΕΡΑΝΤΥ: „ΑΝ ΗΘΕΛΑ”

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ κ. Κ. Κ.

“Όπως να μην έφευγα δέω” αν ε-
σχυρίζομαι πως ή κ. Κατερίνα
“Ανδρεάδη με τις τελευταίες παρα-
στάσεις του θιάσου της, με τις τελε-
ταίες θαυμασιές ερμηνείες της και
με την έβδο και δύο χρόνια οδίακό-
πη παραμονή της σ’ ένα καλύτερο
καλλιτεχνικό Δραματολόγιο, κέρδι-
σε την εκτίμησή και την εμπιστοσύ-
νη του θεατρικού μας κοινού που,
δεν κάνει στην ουσία τίποτ’ άλλο,
παρά να της αναγνωρίζει τα τρία κε-
φαλαίωςικά προσόντα της σοβαρής
θπρεσίας που προσφέρει στην προ-
αγωγή του ελεύθερου θεάτρου μας :
Τό πλούσιο και πολύτροπο ταλέντο
μιάς δυνατής προσωπικότητας, που
περιοριζόταν από νέους εθλι-
σμούς κ’ αφοσιωμένους συνεργάτες
την ευσυνείδητα μιας σκηνοθετικής
προσπάθειας επιδεικτικής προσδου-
σικών εξελίξεων,
και την δευτέ-
ρα μιάς επιχείρη-
σης που είναι σε
θέση να ξετιμά-
βαθύτερα απ’ ό,τι
συνήθίζεται— τη
δυσκολία διάθεσης
του θεατρικού κοι-
νού για το αληθ-
νά καλό θεατικό
έργο. “Έτσι, ύστε-
ρα από τις αξιολο-
γώτατες παρα-
στάσεις της Σαξέ-
μπρικής κωμωδίας
“Πολύ κακό” για
τίποτα και τ’ “Α-
γριμιά” του “Α-
νουού”, με την ε-
καρία της πρεμι-
ρας των “Παράση-
μων της γρηού-
λας” του “Αν Ηθελ-
α...” του Πάολ Ζε-
ραλντύ, χαίρομαι
ν’ αναγράψω μιά
άκονη επιτυχία
στο ενεργητικό
της εξάρτησης κα-
λιτεχνίας και
του λαμπρά ξε-
λιωμένου θιάσου
της.

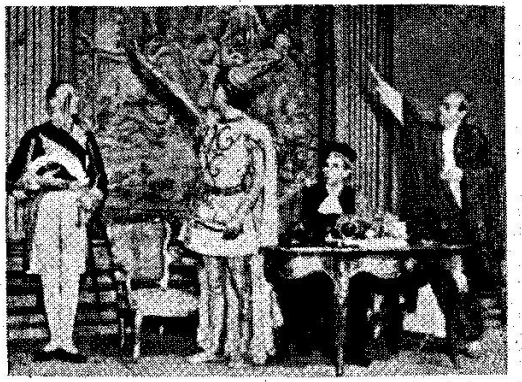
Τα “Παράσημα
της γρηούλας” εί-
ναι ένα “εξέλιξη με
ριτών” συναισθη-
ματικό περιεχο-
μενο που παρ’ ό-
λη τη ρομαντική θέση του και την
από το τεχνικό του μόνου του, σώζεται
καταφέρει να παραμένει και να
αυγκινεί το θεατή με την καλοθεμέ-
νη...αλλά και της φιλολογίας του,
πόσο σε μερικές στιγμές δίνει την εν-
τύπωση άλλων δραματικών δημι-
ουργιών. Νά ή υπόθεση : “Η κυρά
Ντόγου, μιά πάραυτα οδίακρη τί-
ζοη της “ατά γυναικας”, σφουγγαρι-
ζοντας πατώματα, κατά το διάστη-
μα του μεγάλου πολέμου και κατά
την έπιθυμία του συγγραφέα, άλλην
έγνοια δεν έχει (ή κακομοιριά της
μοιάζει να είναι για δαυτήν ένα είδος
...πολυτέλειας) άλλην έγνοια δεν έ-
χει, λέω, παρά να στενοχωριέται
γιατί δεν έχει κι’ αυτή έναν γιό να
...χαροπαλέψει στο μέτωπο! “Όσο-
σο, αυτό το ...βίτσιό της, ή κυρά
Ντόγου καταφέρει να το βολέψει,
πειθόντας την έαυτή της και τους
γειτόνους της πως υπάρχει αυτός ο
περιπόθητος γιός. Σ’ αυτό τηνε βοη-
θά ή τυχαία συνωνυμία της μ’ ένα
παλληκάρη που υπηρετά στο “ένδο-
ξο μαύρο συνταγμα των Σκωτσέ-
ζων” ! Καταφύσσεται πως λαβαίνει
γράμματά του, του στέλνει δώρα, κ’
δεν κάποτε, ο πάστορας της
γειτονιάς, της φέρνει το μηνάτο του
γαρμιάς του “γιοι της” από το μέ-
τωπο με λιγώμενη οδεια, ή κυρά
Ντόγου δέ διατάζει να τους δεχτεί
στο φτωχικό της. “Ο υποθετικός γιός
πόσο τυχαίνει να είναι, κι αυτός ένα
παντέρημο ρεμάλι της ζωής), μπαί-
νει στο σπίτι της μόνο και μόνο για
να την “επιμαρτυρήσει”, που είχε την
δυναμεία να διαβάσει πως είναι γιός
της. “Η τρυφερόδα δώδεκο της γρη-
ούλας μαλακώνει τα έκδικητικά του
αίσθηματά, και πές για το κρεβάτι,
πές για το ζεστό φαί, πές για τη

στοργή που του προσφέρει, δέχεται
από δω κι όμπρός να την αναγνω-
ρίζει για μόνου του. “Όταν ή οδεια
τελειώνει, το παλληκάρη ξενοφύγει
για το μέτωπο, σκοτώνεται, κι ή
εμάνας του, σε μιά σκηνή υποβλητι-
κά οισπηλή, θαυδώς τα παράσημα
του “γιοι της”, καταφέρει την έγγλε-
ζική σημαία στο στήθος κι ένω ξεκ-
νέ με το γουβά στα χέρια για το
αώνιο σφουγγαρισμα, πέφτ’ ή α-
λάια άπάνου στη θλιβερή της υπο-
ψη.”
“Όπως είπα και πριν, έχουμε να
κάνουμε μ’ ένα ρομαντικό έργο,
διαποτισμένο από ένα είδος γερου-
κοριστικής έγγλεζικής αίσθημα-
τολογίας, με θέση αδύνατη από αυτήν
την ίδια τη φύση της, που είναι δέω
από τους βαθύτερους νόμους της
ζωής και της κοινωνίας. “Θλίβετα
καινείς ν’ ανακαλύψετε στην τελευ-
ταία άνάλυση πως ή κυρά Ντόγου,
κι αν άκμα δεν είναι, μιά ψευτιά
επιτρατευμένη για να τονώσει την
έθελοντική στρατιωτική διάθεση του
έγγλεζων, παραμένει δώδεκο μιά
παρση που το βαθύτερο τραγικό της
στοιχείο ξεφεύγει από τη σύλληψη
του συγγραφέα, άπου πές να μās
κάνει όχι να πονέσουμε, αλλά να υ-
περηφανευτούμε για δαυτήν! “Όμοι-
ο συγγραφέας πιστέμει βαθιά το θέ-
μα του, και το χειρίστηκε με τόση
μαεστρία και συνέπεια, ώστε τα “Πα-
ράσημα της γρηούλας” μόλο που
άντέχουμε σε μιά κριτική που ζητά
από τον τεχνίτη να βοηθά τον άνθρω-
πο στον άγώνα του για τον “ε-
μμό μας απ’ την κακομοιριά, δώδεκο
παραινόμενε ένα έργο εξαιρετικό, ή-
σως εξαιρετικώτατο σε ό,τι ο ο του.”
Τό “Αν ήθελα...” του Πάολ Ζεραλ-
ντύ, συγκέντρωσε —αξεδών ολοκλη-
ρωτικό— τό ενδιαφέρον της πρεμι-
ρας. “Ο ποιητής του “Τουά έ μουά,
μόλο που καταπίστηκε τόσο λίγο
και τόσο ειδικά με τον θεατικό λό-
γο, κατάφερε δώδεκο, με την παρα-
πάνου κομεντί, και με τό τρυφερότα-
το “Αίμα” του, να μās παρουσιάζει
σαν ένας από τους αντιπροσωπευτι-
κότερους δουλευτόδες του άπλου
και κομψού ποιητικού λόγου στο
σύγχρονο γαλλικό θέατρο. “Ένα δ-
βίσιό κι οδίακόπο “ελεγκάτος”, με
άπαλή προσέλιση των ήρώων του
στην κοινωνική πραγματικότητα, με
διαδοχή πνευματώδων, αλλά όχι ξε-
ζητημένων θεατρικών ερμηνείων, δι-
σασέδωση του αὐτιού και της ψυχής
με τις παιχνιδιάρικες άησυχίες ε-
υτυχισμένων ανθρώπων, να τα προ-
σόντα που γακταρτίζουσε το έργο
του που ανέβασε ο θιάσος της κ.
“Ανδρεάδη την παραινόμενη βουάδα.”
Νά με λίγα λόγια κ’ ή υπόθεση :
“Η Ζερμαίν, δοκιμάζει τώρα κι έν-
τεκα χρόνια την εὐτυχία του έγγαμου
βίου. Μιάν εὐτυχία, που καινένας δέ
στοχάζεται να τηνε ταρξεί, γιατί τ’
αντιόγνοιο με τη στήση που δέ δίνει
σε κανένα το δικαίωμα μιάς τέτοιας
ανάδειας. Νά όμως που αυτή την έ-
μειπη συμπεριφορά των φίλων του
σπιτιού άπέναντί της, ή Ζερμαίν τί-
νε παρεξηγά, και (με τη βοήθεια του
εφαίνόμενου) μιάς άλαφρομυαλης
φιλενάδας της που δεν προφταίνει
ν’ άναποκρίνεται στις “επιτυχίες

της) την άποδίδει στην άπρωτικότητα
του γυναικιου της θελγητρού! Σημ-
φωνα μ’ αυτό το συλλογισμό, ή Ζε-
ρμαίν, άρχίζει τώρα ν’ άμφιβάλλει και
για τα αίσθηματά που κρατούν τον
άντρα της κοντά της. Τόχα την αγα-
πάει μόνου σαν γυνάικα του κι’ ό-
χι σαν έρωμένη! “Η δραστηριότητα
της Ζερμαίν για ν’ ανακαλύψει την
άλήθεια, δίνει την ευκαρία στο συγ-
γραφέα να δημιουργήσει μιά σειρά
από πλούσια θεατρικές σκηνές γιο-
μάτες χαριτωμένη ζωντάνια, και να
μās παρουσιάσει καλοχαχαχτηρι-
σμένους διάφορους τύπους της όπι-
κής γαλλικής τάξης, μέσα σε μιάν
άσπασφαρη άπλη και ξεκουστική.
Στό τέλος ή αδύνατη από αυτήν
στην ξανααναωσμένη εὐτυχία του ξε-
νοίωσε ή συνειδητή γνωριμιά του με
την ανέυλητη χαρά της ζωής, με
τη χαρά του έρωτισμού.”
“Η κυρία “Ανδρεάδη μās έδωσε
μιάν εξαιρετική κυρά Ντόγου, μιάν
έξαστη —παρ’ όλα τα νιάτα της—
γρηούλα, γιομάτη από ασηματικά
ερασιώματα και τρυφερότητες, δου-
λεμένη με σκέψη και καρδιά,
ζωντανό δέλιμα του πολύτροπου τα-
λέντου της σαν θεατρίσκου που βρι-
σκει στην περίοδο της ολοκληρω-
σης των θεατρικών άρετών της.
Περισσότερο άκόμα εξέλαστη η
ληθινα τρυφερότητα στάθηκε στην
απόδοση του ρόλου της Ζερμαίν, που
δεν μπορούσε να πεί καινείς πως έ-
πρεπε “γιάς” στο εὐγενικό και έ-
πλά έμφραστικό υποκριτικό της τα-
περματίου. “Η έμφάνιση, ή κίνηση,
ή όμιλία της, όποιαδήποτε δα σ’ ένα
γαρούμενο και πνευματώδες ρυθμό,
άκροφισσε έν’ οδίακόπο κέφι στο
κοινό. Στην άριότητα, δώδεκο της
παράστασης, σοβαρότατη στάθηκε ή
συμβολή του καλοπροαίσιμου και
πειθαρχημένου διαλεχτού θιάσου της,
που για μιάν άκόμα φορά έκταχτι-
σε τη συμπαθείά μας, με τό λαμπρό
παίξιμό του. Σημειώνω την έπιτυχι-
μένη έμφάνιση των κυριών Α. Μη-
λιάδη, Ε. Σαθάκη και της δ. Σ. “Ια-
τρίδου στους ρόλους των τριών φιλε-
νόδων της κυράς Ντόγου. “Ο κ. Κα-
σταντάρας που έκανε για πρώτη φο-
ρά και “έκτακτως”, όπως λεί το
πρόγραμμα, την έμφάνισή του στον
ρόλο του Κένεθ Ντόγου, πρέπει να
μολογήσω πως δεν με ικανοποίησε.
“Έχει, φυσικά, μεγάλες σκημικές ά-
ρετές, και τέτιες βρισκω πως είναι
τό άραίο του το παράσημα, τό έ-
μφραστικό του —για ζέν πρεμιέ—
τό πρόσωπο και, πολύ φοβόμαι, τίποτ’
άλλο. Μιά μεγάλη, μιάν άναμφισβή-
τητην έπιτυχία είμαι όποχρεωμένος
να καταχωρήσω στην μεριά του κ.
Φαρμάκη, που κατάφερε να ζωντα-
νέψει μ’ ένα χαριτωμένο και όργια-
δικα δημιουργικό τρόπο τον άσπρό-
μαλο τύπο του εαθέρου της Ζε-
ρμαίν, χαρίζοντάς μας άληθινα έ-
λαυστικές στιγμές. “Ο ρόλος του “Φι-
λιππου, άντρα της Ζερμαίν, άποδό-
θηκε με ζοηρά κέφι κι’ άρκετή τέχνη
από τον κ. “Αποστολίδη, όθως σίγου-
ρα άκόμα μεγαλύτερην έπιτυχία άν-
στεκότανε κομμάτι πίο συγκρατημέ-
νε στην προσπάθειά του να “εγιο-
ύσει” σκηνές άφοιμένες έπιτυχίας
αξιολογημένες από έναν συγγραφέα που
όλο το μυστικό της αξίας του βρι-

σκαι στην λιτή κι άπείριτην έ-
μφρασσία του μόνου του. “Όθως” ά-
κόμα πως ή ίδια προσπάθεια χαρι-
τήρισε γενικά και το σύνολο της
παραινείας, έκδηλωμένη περισσότε-
ρο στο φινάλε που, γι’ αυτόν άκριβώς
ό λόγο, στάθηκε το πίο δόξαστο ση-
μείο όλης της έχτέλισης του έργου,
και πριν τελειώσω με την ώραϊν
ατή παραινεία, για την όποιαν δεν
μπορεί φυσικά να γίνει λόγος από
έπιση σκηνογραφική (άφου όλα τα
παρτά μας παραδοθήκανε δίχως θ-
κος στη μίμηση των πίο χειρότερον
σκηνογραφικών καλουπιών που δά
μπορούσαν να βρούνε, δηλαδή των
καλουπιών της έπίσημης σκηνής) ση-
μείων την καλήν έντύπωση που μού
φίσε ή έμφάνιση της κ. Α. “Όσια
πών ρόλο της Μαροελ του “Αν
ήθελα...” καθώς και τον κ. Κ. Θ. Μο-
ύση και Κ. Οικονομική στους ρό-
λους των Μπερτέ και Πανώ του έ-
μου έργου.

Μ. Κ.
ΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ φύλλο κριτικό ση-
μείωμα για τη “Αισθη Μπέτο”
που ανέβασε ή κ. Κ. Κοτοπούλη.

Μιά σκηνή από τό νέο έργο του Μπέρντο Σά “Έκαστο”, όπως παίχτηκε την περ-
σμήν βουάδα στο Λοδινό στο Μάξερ θέατρο.